

Чернишенко О. Є., здобувач кафедри теорії і методики професійної освіти, ХНПУ імені Г. С. Сковороди (м. Харків)

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІА-ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ВНУТРІШНІХ ВІЙСЬК МВС УКРАЇНИ

В статті проаналізовано проблему використання мультимедіа-технологій в процесі професійної підготовки майбутніх офіцерів внутрішніх військ МВС України. Розглянуто умови і можливості ефективного використання мультимедіа-технологій. З'ясовано сутність поняття мультимедіа-технології. Проаналізовано напрямки використання мультимедіа-технологій. На прикладі навчальної дисципліни “вогнева підготовка” розглянуто можливості і ефективність сучасної мультимедіа-технології – мультимедійного тиру. Наведено принцип дії і базовий комплект мультимедійного тиру. Визначено невирішені педагогічні задачі, пов'язані із застосуванням мультимедійного тиру, які є предметом подальшого дослідження.

В статье проанализирована проблема использования мультимедиа-технологий в процессе профессиональной подготовки будущих офицеров внутренних войск МВД Украины. Рассмотрены условия и возможности эффективного использования мультимедиа-технологий. Определена сущность понятия мультимедиа-технологии. Проанализированы направления использования мультимедиа-технологий. На примере учебной дисциплины “огневая подготовка” рассмотрены возможности и эффективность современной мультимедиа-технологии – мультимедиа тира. Раскрыт принцип действия и базовый комплект мультимедийного тира. Определены нерешенные педагогические задачи, связанные с использованием мультимедийного тира, которые являются предметом дальнейшего исследования.

The problem of multimedia technologies application in the process of the Interior Troops MIA Ukraine future officers professional training is revealed. Multimedia technologies effective application conditions and capabilities are considered. The essence of multimedia technologies notion is defined. Multimedia technologies application directions are analyzed. Capabilities and efficiency of the modern multimedia technology – multimedia shooting range, based on the academic discipline “firing training” are considered. Multimedia shooting range operating principle and complement are outlined. Unsolved pedagogical tasks related to the application of multimedia shooting range, which can be an object of the further research, are indentified.

Постановка проблеми. Аналіз системи професійної підготовки майбутніх офіцерів внутрішніх військ МВС України свідчить про її різнобічність. Це обумовлено тим, що військовослужбовці внутрішніх військ МВС України виконують широке коло службових обов'язків в залежності від обраної спеціальності та призначення на посаду: охорону та оборону важливих державних об'єктів, об'єктів матеріально-технічного та військового забезпечення, супроводження спеціальних вантажів, здійснення пропускового режиму на об'єктах, що охороняються, участь в охороні громадського порядку та боротьбі із злочинністю, участь у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на об'єктах, що охороняються, охорону дипломатичних представництв і консульських установ іноземних держав на території України [1].

Офіцер-випускник вищого військового навчального закладу внутрішніх військ МВС України повинен бути спроможним виконувати ці службові обов'язки як особисто, так і навчати своїх підлеглих. Вищезазначені завдання вимагають наявності теоретичних знань у майбутніх офіцерів, а також сформованих практичних

вмінь та навичок, що в свою чергу актуалізує практичну сторону професійної підготовки, яка передбачає формування практичних навичок і вмінь у майбутніх офіцерів (користування зброєю, спецзасобами, водіння транспортних засобів, надання невідкладної допомоги постраждалим, перевірка документів, затримання правопорушників та ін.) під час навчальних занять і стажування.

В ході навчання повинні моделюватися і практично відпрацьовуватися ситуації, які можуть виникати в процесі службово-бойової діяльності. Інтеграція України в Європейській простір також впливає на освітні процеси в військових структурах, неодмінним є орієнтація на положення Болонської декларації та стандарти підготовки майбутніх офіцерів європейських військових структур, згідно яких в процесі професійної освіти набуваються компетенції, необхідні для подолання викликів нового століття [2, с.193]. Це вимагає пошуку нових методів і форм професійної підготовки, удосконалення існуючих методик шляхом імплементації найефективніших засобів навчання. Використання мультимедіа-технологій в

процесі професійної підготовки майбутніх офіцерів може бути перспективним в аспекті сучасних вимог до інформатизації освіти та підвищення рівня практичних навичок та вмінь майбутніх офіцерів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблему використання в нових педагогічних технологій розглядали вітчизняні вчені В.І. Євдокимов [3], І.Ф.Прокопенко [3], на праці яких ми посилаємося у роботі та інші. В наукових працях цих вчених розглянута та обгрунтована ефективність використання мультимедіа-технологій в процесі навчання студентів. Проте проблема застосування сучасних технологій в процесі професійної підготовки майбутніх офіцерів внутрішніх військ МВС України є недостатньо розкритою у науковій літературі.

Метою даної статті є розгляд можливостей та умов ефективного застосування мультимедіа-технологій в процесі професійної підготовки майбутніх офіцерів внутрішніх військ МВС України.

Згідно мети дослідження визначені завдання дослідження:

- з'ясувати сутність поняття “мультимедіа-технології”;
- розглянути напрямки використання мультимедіа-технологій в процесі професійної підготовки майбутніх офіцерів при навчанні стрільбі;
- виявити умови ефективного застосування мультимедіа-технологій в навчанні стрільбі.

Виклад основного матеріалу. Сучасні вчені І.Ф.Прокопенко та В.І.Євдокимов визначають мультимедіа-технології як “технології інтегрованого представлення всіх видів інформації (зорової, графічної, відео, звукової і навіть тактильної, смакової та нюхової) на електронних носіях у цифровому форматі у вигляді електронного документа (ММ-проектора) та відповідних комп'ютерних пристроїв...технології конвертування всіх видів інформації в один документ і відтворення його на комп'ютері” [3, с.172]. Костікова І.І. під мультимедійними технологіями розуміє інформаційні технології навчання, що інтегрують аудіовізуальну інформацію будь-яких форм (текст, графіка, анімація тощо), реалізують інтерактивний діалог користувача з системою і розмаїтість форм самостійної діяльності з обробки інформації [4, с.18]. На нашу думку, таке визначення є більш широким, оскільки розкриває ще одну важливу особливість мультимедіа-

технологій – інтерактивність, тобто можливість впливати суб'єктів і об'єктів навчання на відтворену інформацію.

Традиційно організація занять із використанням мультимедіа-технологій передбачає використання проектора для відображення матеріалу (електронної лекції) з дисципліни, який може включати різні типи та канали інформації (аудіо, відео, текстову інформацію).

На нашу думку, вищенаведений спосіб використання мультимедіа-технологій для підготовки майбутніх офіцерів не використовує повністю можливості цього сучасного засобу. Важливий напрямок, в якому можна розглядати використання мультимедіа-технології для підготовки майбутніх офіцерів – моделювання реального середовища (створення віртуальної реальності), що створює нові можливості в процесі навчання, підвищення ефективності формування практичних навичок та вмінь майбутніх офіцерів.

Важливе місце в системі професійної підготовки майбутніх офіцерів, незалежно від обраної спеціальності і майбутнього призначення на посаду, займає вогнева підготовка. Вміле використання зброї в службово-бойовій діяльності офіцерів, як крайнього заходу, зумовлює безпеку громадян і офіцерів. Під час вогневої підготовки, як навчальної дисципліни, повинні бути сформовані такі основні навички:

- навички та вміння в матеріальній частині стрілецької зброї (розбирання, збирання, обслуговування зброї);
- навички та вміння при користуванні зброєю (стрільба зі зброї);
- навички та вміння в управлінні вогнем.

Формування виділених основних навичок та вмінь розкривається в змістових розділах навчальної дисципліни “вогнева підготовка”. Сутність ефективного формування навичок та вмінь обумовлюється використанням науково-педагогічного підходу, який повинен забезпечити: наочність, систематичність, доступність, міцність умінь і навичок. Навчання здійсненню стрільби, як основної складової вогневої підготовки, є визначальним у швидкому й надійному ураженні цілей, і цьому має приділятися головна увага в навчанні [5, с.69]. Аналізуючи принципи навчання здійсненню стрільби, окремої уваги вимагають наступні:

- програми, яка дозволяє використовувати у тирі моделювання рухомих цілей;

- експлуатаційної документації.

Існує декілька варіантів мультимедійних тирів, тому доречно провести їх класифікацію. Основною принциповою відмінністю між різними тирами є використання бойової (наявність звуку під час пострілу, викидання гільзи та віддачі після пострілу) чи навчальної зброї (принцип базується на використанні лазерного променя).

Виділимо умови, за яких застосування мультимедійних тирів є ефективним [3, с.173]:

Матеріальне забезпечення: мультимедійний проектор, керуючий комп'ютер, екран для виводу обстановки мішені, блок з'єднання мішені з комп'ютером, експлуатаційна документація, аудіо обладнання (гучномовці) для відтворення реальної бойової обстановки, зброя (бойова та навчальна), патрони.

Програмне забезпечення: програма керування вогнем, програма редагування вправ, програма, яка дозволяє використовувати у тирі моделювання рухомих цілей, система для підрахунку і зберігання кількості пострілів, набір готових сценаріїв, моделі навчальних вправ відповідно до курсу стрільб (відтворені як графічні та відео файли).

Методичне забезпечення: методичні рекомендації до проведення занять (стрільб) у мультимедійному тирі, оновлена існуюча методика формування вогневої компетентності із урахуванням особливостей мультимедійного тирю.

Кадрове забезпечення:

висококваліфіковані викладачі, які мають навички і уміння в галузі використання мультимедійних технологій і експлуатації мультимедійних тирів, що вимагає підвищення кваліфікації існуючого викладацького складу, майбутні офіцери, які пройдуть підготовку до використання мультимедійного тирю.

Висновки. Використання мультимедіа-технологій для професійної підготовки майбутніх офіцерів дозволить підвищити ефективність формування практичних навичок і вмнь. Так, на прикладі застосування мультимедійного тирю для вогневої підготовки, можна збільшити кількість повторень безпосередньої стрільби та зменшення витрат часу на обслуговування поля мішені, таким чином інтенсифікувати навчальний процес. Ця мультимедійна технологія, поєднуючи традиційні та інноваційні підходи, відповідає потребам майбутніх офіцерів, оскільки може бути використана як засіб моделювання реальних різноманітних ситуацій, в яких необхідно використати зброю в найкоротший термін і з максимальною точністю, що буде стимулювати мотивацію майбутніх офіцерів до занять вогневою підготовкою в цілому.

У зв'язку із новизною цієї технології у вищих військових навчальних закладах внутрішніх військ МВС України залишається ряд невирішених педагогічних задач: розробка програми підготовки викладацького складу до використання мультимедійного тирю, програмних продуктів з навчання стрільбі, створення до них методичних рекомендацій, оновлення існуючої методики, розробка умов використання мультимедійних тирів.

Література

1. Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України [Електронний ресурс]: Закон України від 26 березня 1992 року № 2235-ХІІ // Комп'ютер. інформ.-прав. система "Ліга". – Режим доступу : www.liga.net.
2. Чернишенко О.С. Проблеми готовності майбутніх офіцерів внутрішніх військ МВС України до вільного володіння іноземною мовою / О.С.Чернишенко // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – Житомир: Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2010. – Випуск 53. – С. 193-198.
3. Прокопенко І.Ф. Педагогічні технології: Навч.посібник. 2-е вид. / І.Ф.Прокопенко, В.І.Євдокимов – Харків: Колегіум, 2006 – 224 с.
4. Костікова І.І. Підготовка майбутнього вчителя іноземної мови засобами інформаційно-комунікаційних технологій / І.І. Костікова. – Харків: Колегіум, 2008. – 355 с.
5. Вогнева підготовка: навч. посібник / Глуценко В.Ф., Безносюк Л.В., Колоколов А.О., Мовчан А.В., Мельник Ю.В. – Вінниця, 1998. – 159с.
6. Методика вогневої підготовки: навчально-методичний посібник / Лавніченко О.В., Черніченко Ю.М., Задирака В.В., Пожидаєв А.О.; за заг. ред. С.Т. Полгорока. – Х.: Військ, ін-т ВВ МВС України, 2005 – 189 с.
7. Бойовий інтерактивний тир ARCADEA. – Режим доступу: <http://www.kdcompany.ru/livefire.shtml>. – Назва з екрана.